(د کوچنیانو لپاره ګټورې کیسې)

دانش خپرندویه ټولنه

عبدالقیوم مشوانی

خیر و شر او کوچنیتوب

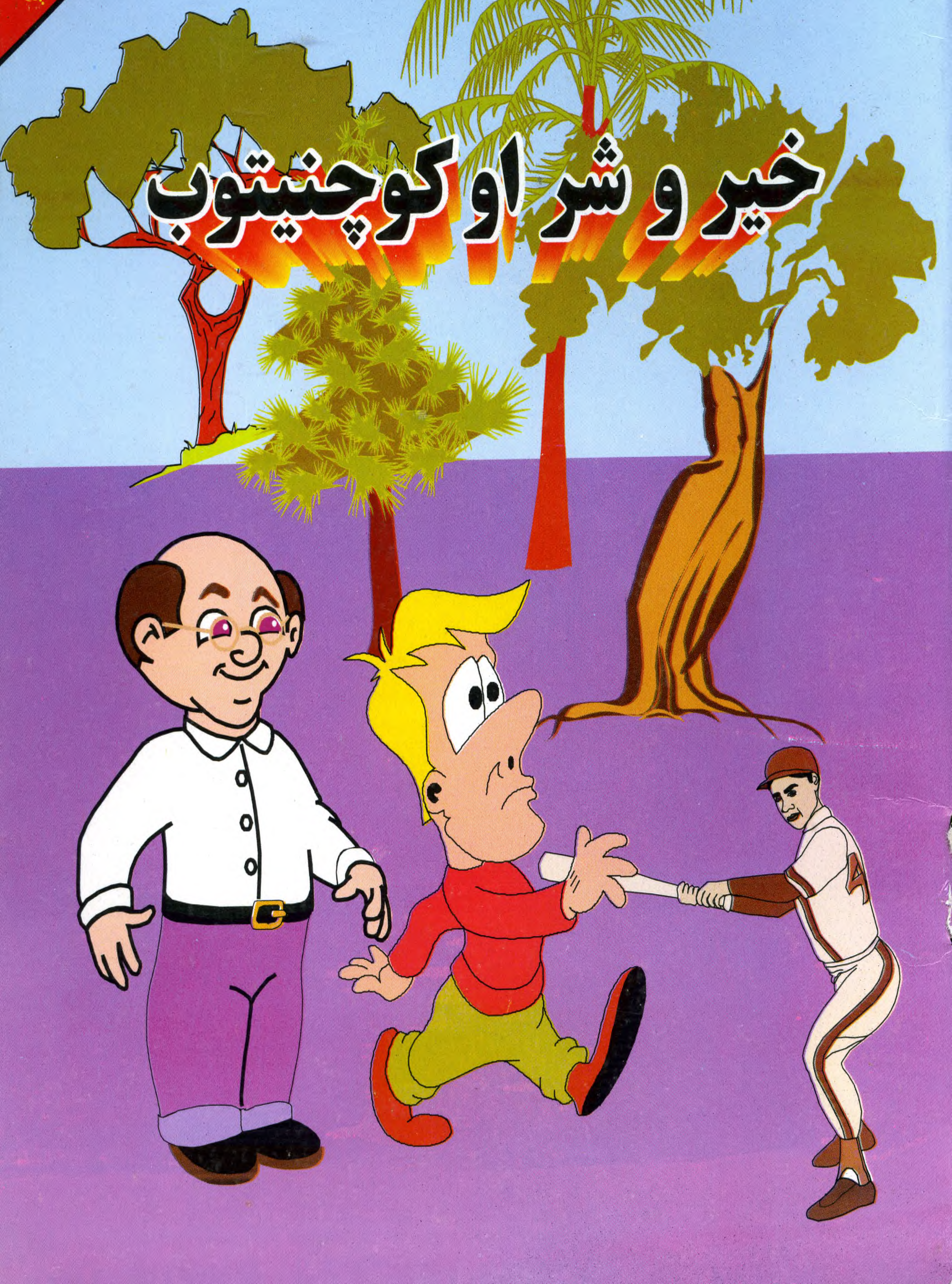

کوچنیانو لپاره ګټوری قصی

PROPERTY OF ACKU
11277

خیروشر او کوچنیتوب

: عبدالقیوم مشوانی

دانش خپرندويه ټولنه
+۹۲-۹۱-۲۵۶۴۵۱۳

بسم الله الرحمن الرحيم

دکتاب ځانګړني

دکتاب نوم	: خيروشراو کوچنيتوب
	: عبدالقيوم مشواني
خپرندوی-	دانش خپرندويه ټولنه
شمير-	۱۰۰۰-ټوکه
کمپوز-	وحيدالله وردګ

دانش کتابتون ،قصه خواني بازار ،پېښور

ph:2564513\ E.mail:danish2k2000@yahoo.com

خیر و شر او کوچنیتوب

یوه ورځ له ورځو وه.

له ننه په سلونو کاله وړاندې یوه ورځ هلکان راغونډ شوي وو او لوبه یې کوله. لوبې یې یوه میر ته اړتیا درلوده. د میر د ټاکلو لپاره یې خسنې* وکړ نو د "شر" پر نوم راوخوت. "شر" له هلکانو څخه د یوه نوم و. خو هلکان له شر څخه ناخوښه وو، ځکه چې هغه یې پېژانده او ډېر ځله ورته جوته شوې وه چې هر وخت "شر" میر کېږي، نو سرزوري کوي، سمې خبرې ته غاړه نه ږدي او ځان پر نورو لوړ شمېري.

له همدې امله ټولو هلکانو په یوه خوله وویل: "نه موږ دا خسنې نه منو، موږ "شر" نه منو، دغلي شوې، باید بیا خسنې وشي."

PROPERTY OF ARIC Established 1989

"شر" چې د خسنې پر سموالي ډاډه و نو په دې خبرو ډېر غوسه شو، چيغه يې کړه: ولې مې نه منې؟ موږ خو لا تر اوسه لوبه نه ده پيل کړې نو څه پوهېږې چې زه ښه نه يم؟

له هلکانو څخه يوه وويل: "موږ څو ځله ازمېښت کړی دی، ته چې د نورو په څېر لوبه کوې نو ښه يې خو ستا نيمګړتيا دا ده چې کله پر تا د مير نوم کېښودل شي نو بيا دې سمه خبره پر غوږ نه لګي، سرزوري کوې، تېری کوې، درغلي کوې، د پياوړو او ځواکمنو ملګری کېږې او د ناتوانه پر حق خېټه اچوې، شخړې جوړوې او د لويانو چغړېږې* پورته کېږي، خو موږ غواړو چې لوبه وکړو او ټول سره برابر او ورونه واوسو، نو پرېږده چې مير بل کس شي."

د نړۍ دود دا دی چې کله ټول يو څيز وغواړي نو هماغه منل کېږي ځکه يو کس د ولس څخه نه شي نيولای. نو "شر" هم اړ شو او له سره بيا خسنې وشو.

دا ځله د "خير" پر نامه خسنې راوخوت. "خير" د يوه بل هلک نوم و. ټول خوشحاله شول او د وا وا چيغې يې ووهلې. "خير" ښه هلک و، پر ټولو ګران و. ښه روزل شوی و، چا ته يې سپورې ستوغې نه ويلې او په لوبه کې يې

درغلي نه کوله. پر ټولو يې لوړېينه دړلوده، نو هېڅچا پر "خير" نيوکه نه شوه کولای.

کله چې هلکان د "خير" په مېرتابه خوشحاله شول نو د ډېرې کينې له امله د "شر" رنګ سور اوښتی و. "خير" هم پر دې پوه شو نو د دې لپاره چې زړه بداوی پيدا نه شي ويې ويل: اوس زه "شر" د خپل مير مرستيال په توګه ټاکم او "شر" به هم د ټولو له خوښې سره سمه لوبه کوي.

شر نور هلکان خبرو ته پرېښنودل د خير د خبرو په منځ کې ورغوپه شو ويې ويل: "نه، زه لوبه نه کوم، زه غواړم چې ولاړ شم."

"شر" ډېر خواشيني شوی و، ډېر سپک شوی و او سره له دې چې "خير" پړ نه و، له هغه زړه بدی و، دا سپکاوی يې ونه زغامه، خواشيني شو او ژړندوکی غوندې کورته ولاړ.

هغه ورځ ووته، هلکانو هره ورځ لوبې کولې. دا پېښنه هم هېره شوه: خو "شر" هېره نه کړه. "خير" ته يې په زړه کې کينه واچوله. تل به يې په هغه پسې پسې شا خبرې کولې، چې: "خير" د ټينګې نه دی، له شخړې تښتي، وېرزړی دی زما سره بېديا ته نه راوځي. "خير" ځان خوښی دی. هر ډول

لوبې نه کوي او...؛ خو د خير د ضرر او کړولو پلمه په لاس نه ورتله ځکه "خير" ډېر لوراند و، دومره ښه و چې "شر" ته پلمه په لاس نه ورتله او کله چې به "شر" په هغه پورې ملنډې کولې نو نورو به د "خير" پلوي کوله.

ډېر کلونه تېر شول "خير او شر" هم د نورو هلکانو په څېر ژوند تېراوه. يو ځای يې سره لوبې کولې، په يوه ښار کې اوسېدل. د يوې کوڅې هلکان وو او د يو بل تر څنګ لوی شوي وو، خو ډېر لږ به يو تر بله سره مخامخېدل. "خير" به زياتره له ښو وګړيو سره کېناسته پاڅېده درلودل او "شر" به له ځان ته ورته کسانو سره ملګرتيا کوله.

ژوند همداسې تېرېده، چې يو کال "خير" بل ښار ته د سفر اراده وکړه او غوښتل يې چې همالته پاتې شي.

په هغو وختونو کې په دښتي لارو کې دومره امن و امان نه و او په کليو کې هم د قيمتي څيزونو يا نغدو پيسو د خوندي کولو لپاره د اوسنيو بانکونو په څېر څه وسيله نه وه. له همدې امله کله چې به خينو وګړو ته د نغدو پيسو يا نورو قيمتي څيزونو ساتنه ګرانه وه نو هغه به يې د خزانې غونډې په يو ځای کې پټول او ځای به يې چاته نه ښوده. په

همدې ډول دغه نغدې او قیمتي شیزونه نورو ته پاتې کېدل.

په سفرونو کې چې به هم څوک له لویو جوپو سره مله نه و، نو هڅه به یې کوله چې لوړ بیه او قیمتي شیزونه ورسره نه وي، یا هغه نغدې چې لري یې پټې وي چې د ډاکوانو ورته سترګې کږې نه وي او مسافر په خپله ډاډه وي.

"خیر" هم چې څه زیات سامانونه درلودل پلورلي یې وو او د هغو پر ځای یې دوه دانې قیمتي کاڼي پېرلي وو، چې له ځان سره یې پټ یوسي، په بل ښار کې یې وپلوري او ژوند پانګه ترې ترلاسه کړي.

په وروستیو ورځو کې چې "خیر" لږه لږه له ملګرو سره خدای په اماني کوله "شر" خبر شو، چې "خیر" له دې ښار د تګ اراده لري.

"شر" هم سوچ وکړ او له ځان سره یې وویل: "زه باید پوه شم چې "خیر" څه هوډ لري. د "خیر" هغه هوډونه تل ښه وي او خلک یې ډېر ستایي، زه هم باید کرار کښېننم."

"شر" هم ځان چمتو کړ او په کومه ورځ چې پوه شو چې "خیر" د روانېدو هوډ لري، نو هغه هم سفر ته چمتو و.

پخوا د اوس په څېر سفر کول اسان نه وو، له یوه ښاره بل ښار ته سفر به ډېر وخت نیوه. وګړیو به زیاتره له جوپو سره پلي یا په اسونو، خرو او اوښانو سفرونه کول ځکه چې لارې خطرې وې غلو، ډاکوانو، لارو وهونکیو او نورو د سفر په لاره کې خنډونه اچول. خو "خیر" غوښتل چې یوازې سفر وکړي او د خپل سفر ټول سامان یې په یوه پنډوکي کې اېښي و.

"شر" هم همدا کار وکړ او په یوه ورځ ګهیځ د وره مخې ته دواړه سره مخامخ شول او ویې لیدل چې دواړه په سفر روان دي.

خیر و شر او سفر

د "شر" چې په "خیر" سترګې ولګېدې ویې ویل:

دا دی ګرانه "خیره" په خیر راورسېدم، چېرته ځې؟

"خیر" وویل: لکه چې تا هم خپله لټاکه (ځوري) ترلې؟

"شر" وویل: زما زړه هم په دې ښار کې تنګ شو، نو اراده لرم چې یوه ښه ځای ته ولاړ شم. خو ته به څه کار کوې؟

"خیر" وویل: ځم نو هلته به وګورو چې څه پېښېږي؛ څه چې په تندي کې وي هغه به را رسېږي.

"شر" وویل: ښېخي سمه ده، خو زه غواړم چې لومړی "فلاني" ښار ته لاړ شم، هلته هرڅه شته اول تر ټولو ځایونو غوره دی.

"خیر"وویل: نوم مې یې اورېدلی دی.

"شر" وویل: لیدل او اورېدل توپیر لري، ما هغه ځای لیدلی دی، هلته چې دې زړه هرڅه غواړي پیدا کېږي. هلته وګړي شپه او ورځ ساعت تېري کوي هر څوک چې هلته وي نو تل خوښ او ښه وي.

"خیر" ورته په ځواب کې وویل: نه پوهېږم، هر چېرته ښه او بد شته؛ خو زه وایم انسان باید په خپله ښه وي، زه په ساعت تېرۍ پسې نه ځم، ځم چې نور ووینم او د الله نړۍ ووینم.

"شر" وویل: "خیره!" ته تل همداسې وې چې بد دې نه وي لیدلي هم ښه ده، اوس زه هم درسره یم، کوم ځای چې دې په زړه وي ځو؛ خو د فلاني ښار ماته پته ده، ډېر ښه ښار دی.

ډېر ښه، اوس خو نو ملګري یو، ځو، که فلانی نه وي نو بستانی خو به وي.

"شر" او "خیر" سره ملګري شول، هر ډول کیسې یې سره کولې "شر" خوشحال و چې له "خیر" سره ملګری دی؛ خو "خیر" ترې بې پروا و.

وکړي يې ډېر لږ تجربه کړي وو ټول يې د ځان په خبر ګڼل او تر هغه مهاله به يې څوک بد نه ګڼه چې بد به يې ترې نه وو ليدلي.

"خير" او "شر" سره يو ځای لاړل له آبادۍ څخه ليرې وتل، شپه پرې راغله. په داسې لاره روان وو، چې "شر" ته ښه معلومه وه، پخوا پرې تللی و، او ليدلې يې وه. "شر" ډېرو ځايونو ته تللی و، په کوڅه ډبۍ کې يې ډېر څه ليدلي وو؛ خو خير د سفر تجربه نه درلوده پر الله يې بروسه درلوده او ښېګڼه يې د ژوندانه يوه پانګه ګڼله.

په صحرا کې پرې شپه راغله نو اړ شول له تيږو او خاورو يې يوه ګرده موړه ګۍ جوړه کړه او په منځ کې يې پرېوتل.

"خير" خپله لتاکه راوسپړوده. خواړه او د اوبو ژۍ يې ترې راواخيستل په ګډه يې سره مابنامنۍ وخوړه. ويده شول، د سپېدو له چاودو سره روان شول.

دوه ورځې ووتې خو له صحرا ونه وتل، هوا توده وه، هر چېرته چې به کښېناستل او آرام به يې کاوه "خير" به خپل دسترخوان غوړاوه او کوم خواړه چې به ورسره وو، ښه به يې په شريکه سره خوړل او اوبه به يې څښلې. "شر" به هم

کله ناکله پر دسترخوان ډوډۍ ایښوده خو لکه چې "خیر" په خپله لتاکه کې دوه قیمتي کاڼي پټ کړي وو "شر" همداغسې په خپله لتاکه کې د اوبو یو ژۍ پټه کړې وه چې هیڅکله یې د هغې په اړه څه نه ویل.

یوه ورځ تېره شوه او دواړه ملګري همداسې روان وو. هغه خواړه او اوبه چې له "خیر" سره وو، ختم شول. "شر" پوهېده چې په دومره ورځو کې اوبو ته نه شو رسېدای خو "خیر" دا ګڼله چې اوبو ته رسېږو، نو لوښي به ډک کړو. کله چې له "خیر" سره خوراک څښاک ختم شو، نو "شر" کغاچې او چل ول پیل کړ او "خیر" ته یې وویل:

اوه ورځې لاره مو وهلې خو له دې ډېره لا پاتې ده او په دې صحرا کې هیڅ خواړه نه پیدا کېږي، نو د دې لپاره چې له لوږې او تندې مړه نه شو او خپل ځای ته ورسېږو باید خوراک څښاک سپما کړو.

"خیر" دا ومنله، له ډېره زغمه یې کار اخیست. تر خپله وسه به یې خوراک نه کاوه له لوږې او تندې به یې پر پوټ (شکایت) نه کاوه. خو له هغو اوبو خبر نه و، چې "شر" په خپله لتاکه کې پټې کړې وې.

په اتمه ورځ چې سوځوونکي لمر هوا ډېره توده کړې وه. ماسپښين مهال "خير" له تندې ډېر بې تابه شو نو ويې ويل: "نوره مې ژبه وچه شوې ده، نژدې ده چې له تندې بې سده شم."

"خير" حيران و، چې څنګه "شر" له زغمه کار اخلي، ګوزاره کوي او له تندې پريوتې نه کوي، خو يو ځل پوه شو چې "شر" له هغه ژۍ څخه چې لري يې اوبه څښي.

"خير" وويل: "چې اوبه درسره دي نو ماته هم لږې راکړه ځکه له تندې زه په لاره نه شم تلای."

"شر" ورته وويل: "نه، ته اوسه وخت شته، اوبه خلاصېږي او ترې پاتې کېږو"

"خير" وويل: خلاصې خو لا نه دي، لږې به ترې وڅښم، بنايي اوبو ته ورسېږو.

"شر" وويل: يقين وکړه چې په دې ورځو کې اوبو او آبادۍ ته نه شو رسېدای.

"خير" وويل: په هر حال، خو دا ملګرتوب نه دی چې ستا سره اوبه وي او ما جل ووهي. زه يې نه زباتم خو له ما

سره هم اوبه وي چې په ګډه مو سره وخښلې که چېرته يوازې واى نو زما توښه به هم تر اوسه نه واى خلاصه.

"شر" په ما پورې څه اړه لري که درلوداى دې نو درلوداى به دې خو نه دې درلودې، چې نه يې لرې. که دې ساتلى نو اوس به هم درسره واى. يانې اوس غوارې چې زه اوبه درکړم ته يې وڅښې او زه له تندې مړ شم؟!

خير ورغبرګه کړه: "زه هېڅکله دا نه وايم، خو ملګري وو، په يوه لاره روان وو هرڅه چې له ما سره وو په ګډه مو وخوړل او وڅښل. نو اوس د دې وخت رارسېدلى چې ته ما مېلمه کړې او له غيبو هېڅوک نه پوهېږي. ښايي اوس اوبو ته ورسېږو. ښايي څوک راسره مخامخ شي چې اوبه ولري، نو وايم داسې چلند وکړه چې ته بيا ماته خجالت نه يې. زما زړه غواړي چې تل يو د بل خيال وساتو، ته چې څه وايې د بې وفايۍ مانا لري. نږدې ده چې زه له تندې بې سده شم او ډېره لاره په مخ کې پرته ده. تا له ګهيځه تر اوسه پورې دوه ځلې اوبه وڅښلې او زه له پرونه تر اوسه تږى يم. هوا هم ډېره توده ده. ته خبرې کولاى شې خو زه نوره ساه نه شم اخيستلاى نو کړوه مې مه."

"شر" ورته وویل: "لومړی خو دې وویل چې خجالت نه شې، زه نه خجالت کېږم بله دا چې ودې ویل بې وفایي، نو همداسې وګڼه، ملګرتیا نه ملګرتیا. دلته بل ښار نه شته، صحرا ده مرګ دی او ژوند دی. غواړم چې او یا کاله مې پر لور هم راونه ګورې. تا له کوچنیتابه څخه همدا خبرې کولې چې ویل به یې ښته سړی دی خو دلته هغه خبرې نه چلېږي. هغه وخت دې یاد دی چې هلکانو زه نه منلم او ته یې وتاکلې؟

له دې خبرې سره چې "شر" وکړې "خیر" پوه شو چې له یوه دښمن سره روان دی چې د یوه اندیوال په ډول یې هغه دې صحرا ته راوستی دی. سره له دې چې "خیر" پوهېده چې زه ګناهګار نه یم خو "شر" ته موقع په لاس ورغلې چې ما وکړوي. له همدې امله یې وپتېیله چې "شر" مال ته تمه کړي.

"خیر" وویل: "شره" ګوره دا ښه کار نه دی چې په دې توده صحرا کې له تندې مړ شم اخر به یو ځای ته ورسېږو. اوس لږ انصاف وکړه لږې اوبه راته وړیا راکړه، یا یې رابانديې وپلوره، موږ خو د یوه ښار استوګن یو. یو ځای

سره لوی شوي یو او له دې وروسته هم ښایي چې په نړۍ کې یو تر بله سره ډېر کارونه ولرو. زما سره همدا اوس دوه دانې قیمتي کاڼي شته، چې د خپل پلورلي سامان په پیسو مې پېرلي دي. زه چمتو یم چې هغه تا ته وبخښم او له تا څخه د یو ځل څښلو اوبه وپېرم اوس راضي یې؟

"شر" وویل: ته! ما غولوې؟ دلته چې هېڅوک نه شته نو غواړې چې ماته دوه دانې کاڼي راکړې او اوبه وڅښې او بیا مې په ښار کې وشرموې او ببرته یې راڅخه واخلې؟ زه په دې چلونو ښه پوهېږم، ستا په څېر په سلونو یې له ما زده کوي. زه دې هم د ځان په څېر کم عقل وګڼلم؟

"خیر" چې د تندې له امله یې نور غږ ناست و او ستر ګې یې خړې شوې وې، بې تابه پر ځمکه کېناست او ورته ویې ویل:

"شره!" والله که مې دا په زړه کې ګرځېدلي وي. سمه ده چې ته هم پوهېږې چې د یو ځل څښلو اوبه پر دوو کاڼو نه ارزي؛ خو ما ته لا تر دې هم ډېر ارزښت لري. وایي دنیا (پانګه) د تورې شپې څراغ دی او له دې څخه ښه وخت نور نه شته. نو باور وکړه چې کاڼي درته په خپله خوښه او ښه

په مېنه درکوم او بيا يې هېڅ تمه نه لرم. لا دې ته هم چمتو يم چې په ښار کې درته خپله ټوله شتمني هم پرېږدم.

"شر" وويل: زه پوهېږم چې اوبو ته اړ يې ځکه دا خبرې کوې. انسان چې کله بند او اړ وي نو ډېرې خبرې او ژمنې کوي خو بيا پښېمانه وي. که رښتيا وايې نو بل کار وکړه. لس کاله کېږي چې تا ته نه شم کتلای، له هغې ورځې را وروسته چې زه مو په لوبه کې پرېښنبودم تا ته سترګې نه شم غړولای. نو اوس هغه وخت را رسېدلی چې بدل واخلم او ته هم ما ونه کتلای شې، کاڼي چې وايې هغه دې خپل مال دی خو زه چمتو يم چې د سترګو دوه ګاټې دې وکاږم او سترګې دې ړندې کړم نو بيا چې څومره اوبه غواړې وڅښه، زه دا کاڼي غواړم چې بيا يې بېرته وانه خيستی شې.

"خير"چې دا واورېدل، سوړ اسوېلي يې وکيښ او ويې ويل: عجيبه بې خيره او شري سړی يې! له الله څخه هم نه شرمېږې؟ د يو څښاک اوبو لپاره زما ړندېدل! څنګه دې زړه منې چې دا خبره وکړې، "شره" ما ته دومره سخت زړی او بې نياوه (بې انصافه) نه ګڼلې، نږدې ده چې زه له تندې بې سده شم او ته دومره سخت زړی کېږې؟!"

"شر" وويل: همدومره مې درته وويل زړه دې که غواړي يې هغه ده که نه نو زه درڅخه لاړم؛ خو په دې هم پوه شه چې په دې دښته کې نه اوبه شته او نه انسان هر لور ته تر آبادۍ پورې اوه ورځې لاره ده، نه مخکې تلای شې او نه بېرته ګرځېدای، يا بايد په دې دښته کې مړ شې او يا ړوند شې او ژوندی واوسې."

"خير" نورې خبرې نه شوی کولای، خو دا يې هم باور نه کېده چې "شر"دې دومره سخت زړی وي ځکه د منلو وړ نه ده چې څوک دې د يو خښناک اوبو لپاره د چا سترګې ړندې کړي؛ خو نږدې وو، چې خير له تندې بې سده شي، نو ناچاره شو، قضا ته يې غاړه کېښوده، شر ته يې وويل: ته پوهېږې او نياودې زه خو باور نه کوم، خو غواړم چې ژوندی پاتې شم، هر څه چې کوې ماته اوبه راکړه، دا ته او دا زما سترګې.

د خير خبرې لا پای ته نه وې رسېدلې چې "شر" د اوسپنې سيخ د "خير" په دواړو سترګو کې وروماندہ او سترګې يې له وينو ډکې شوې. "خير" له ډېره درده کړيکې کړې: "وای الله" او پر ځمکه بې سده راوغورځېده.

"شر" بې دینه پرته له دې چې هغه ته اوبه ورکړي، بې ځنډه یې د هغه له لتاکې څخه جامې او کانې راواخیستل او خپله لار یې ونیوله.

"خیر" تر څه وخته بې سده پروت و، چې څنګه په سد شو نو پوه شو چې "شر" یوازې او هغه تللی. "خیر" په خاورو کې رغړیده په سترګو یې لاس ایښې وو او کړیکې یې وهلې. خو د الله پریکړه دا وه چې "خیر" ژوندی پاتې شي نو یوې ښې پیښې سره مخامخ شو.

"خیر" او د خیر پېښنه

"شر" ویلي وو، چې دا دښته اوبه نه لري او د آبادۍ په لور هرې خواته اوه ورځې مزل دی؛ خو "شر" درواغ ویلي وو. د الله کره وو. له هغه ځایه لږ ور لیرې د اوبو کوهي و، او بلې خوا ته یې یو کړدۍ مېشتې کوچې له خپلو ملګرو سره اوسېده.

لکه څنګه چې ښاریان له ښار او کلیوال له کلیو سره ډېر بلد وي نو کړدۍ مېشتي هم له غرونو او دښتو سره ډېر اشنا وي. کړدۍ یې کور دی چې هر چېرته یې زړه وي، دروي یې. پانګه یې هم غواوې، مېږې او اوښان دي چې تل ورسره وي کله کله په ښارونو کې راکړه ورکړه کوي؛ خو زیات ژوند یې په دښتو کې تېرېږي. په اوړي کې ښکلو او سړو سیمو او په ژمي کې تودو سیمو ته ځي. لږه کرکیله کوي او ډېره څاروي زوزنه.

دوه درې ورځې دمخه یوه کوچۍ له خپلې کورنۍ سره د دغې دښتې د یوې غونډۍ په لمنه کې کږدۍ وهلې وه او خپلې میږې یې په څړځایونو کې پوولې. هغوی خپلې کږدۍ په یوه غوره ځای کې درولې وې خو د اوبو له کوهي څخه لیرې وې.

د کوچیانو د کورنیو مشر یوه ډېره ښه خوا خوږې او مهربانه لور درلوده. نجلۍ خویندې او وروڼه نه درلودل. مور ته پر خدمت کولو به تل خوښېده. په هماغه ورځ تر ماسپښین وروسته د کږدۍ لاندې ناست وو، چې مور یې تږې شوه اوبه تودې وې. د کوچۍ لور منګی راواخیست او ویې ویل: زه ځم له کوهي څخه سړې اوبه راوړم. نجلۍ په یوه لیرې او بې خنډه لار کوهي ته ولاړه. په بوکې پورې یې پړی وتاړه، اوبه یې راوویستې او په منځنۍ لاره کږدۍ ته روانه شوه. د لارې په منځ کې یې نابېره د زګېروي غږ تر غوږو شو. په حیرانۍ سره د غږ پر لور ورغله. ګوري چې "خیر" په وینو لتې پتې سترګې بې تابه پروت دی او الله الله وایي. نجلۍ چې "خیر" په هغسې حال کې ولید کاواکه ور وړاندې شوه، پرې ورغږ یې کړ:

اي لارویه! څوک يې؟ دلته څه کوې؟ ولې دلته يوازې پروت يې؟ دا دربانديې چا څه کړي دي؟

يا الله خوب وينم که ويښه يم، ته څوک يې؟

"خير"چې د هغې غږ واورېد، چيغه يې کړه: زه هم نه پوهېږم چې ته څوک يې. که ملايک يې که انسان يې، هر څوک چې يې زه له تندې مرم. که له لاسه دې کېږي لږې اوبه راوړه چې ژوندی پاتې شم او که نه شې کولای نو په خپل حال مې پرېږده.

د کوچې لور بله خبره ونه کړه. ور وړاندې شوه. منګی يې ورکښته کړ او ويې ويل: "هه، دا اوبه. الله دا څه حال دی؟"

"خير" لاس وروغځاوه. پر منګي يې لاس ولګېدهٔ ويې نيوه لږې اوبه يې وڅښلې او ويې ويل: يا الله شکر وژغورل شوم، اې ژغورنده ملايکې الله ته راستولې وې. تا زه وژغورلم، ته بايد ما وژغورې، خو پر سترګو نه وينم. آه سترګې مې.

"خير" ناست و او پر وينو لتو پتو سترګو يې لاس ايښي وو.

د کوچي لور وویل: ښه اوس پاڅېږه. چې ښه ځای ته دې ورسوم: خو "خیر" پاڅېدای نه شو. لینګي یې له ګرمۍ او تندې بې تابه شوي وو. نجلۍ ور ورانږدې شوه له تخرګه یې لاس ور لاندې کړ، مرسته یې ورسره وکړه نو "خیر"پاڅېد.

نجلۍ یې مټ ونیوه او ورو ورو یې پر لاره ژوان کړ، چې کرډیو ته ورنږدې شول د کوچي لور لاروي پوه مزد ورته وسپاره او تینګار یې پرې وکړ چې ورو وزو یې کرډیو ته ورسوي. په خپله ژر لاره او خپلې مور ته یې کیسه وکړه چې یو لاروی هغسې او داسې په دښته کې پر خاورو پروت و.

مور یې وویل: "وخ، وخ نو ولې دې رانه وست. ولې یوازې راغلې؟ هله ژر شه ځای راټ وښایه چې لاړ شي او رايې ولي."

نجلۍ وویل: "مورجانې همداسې مې وکړه. رامې وست. مزدورانو ته مې وسپاره اوس رارسېږي."

په همدې وخت کې یې "خیر" راورساوه تر کرډۍ لاندې یې خملاوه بالښت یې تر سر ورلاندې کړ. دسترخوان یې

ورته خپور کړ، ښوروا، کباب او نور خواړه يې ورته له اوبو سره راوړل.

خير لږ خواړه وخواړه اوبه يې وڅښې نو لږ په ارام شو نو بيا يې مخ و لاس ورته ومينځل د سترګو شاوخوا يې ورته په کراره له وينو پاکه کړه او بيا يې ورته په پاسته ټوکر سترګې وتړلې تر درد من سر يې بالښت ور لاندېکړ او ويده يې کړ.

د "خير" پر پېښې هېڅوک خبر نه وو او په دغه حال کې تري هېچا پوښتنه هم ونه کړه کړمن او لاروی انسان و. چې د ښو وګړيو مېلمه شو او د سترتيا او درد له امله لکه د بې سده او بې حاله په خبر ويده شو.

ماښام د نجلۍ پلار له صحرا څخه کور ته راغی. کړدی ته له راننوتو سره يې په مېلمه سترګې ولګېدې. نو ډېر خوښ شو خو د "خير"د سترپيا او ناڅواکۍ له امله حيران شو، د احوال پوښتنه يې ورنه وکړه.

لور يې ورته کيسه وکړه خو ويې ويل چې له پېښې يې خبر نه يم. خو کاشکي د هغه د سترګو د ټپ درملنه يې تازه په تازه کولای شوای.

کوچي مشر د "خیر" سترګې وکتلې چې تپ یې تازه و نو پوښتنه یې وکړه څه درپېښ شوي؟ "خیر" خوښه نه کړه چې د خپل ملګري او ښاري له بې نیاوۍ او ناځوانۍ څخه خواشیني څرګنده کړي نو ویې ویل: زما داستان ډېر اوږد دی، خو لنډه دا چې یوازې مې سفر کاوه. غله راباندې راپېښ شول، غوښتل مې چې ورسره وجنګېږم خو ترې او بې تابه وم، نو هر څه چې مې درلودل هغه یې راڅخه واخیستل، ړوند یې کړم او خپله لاره یې ونیوه.

کوچي مشر لږ غلی شو او بیا یې پوښتنه وکړه: نوم دې څه دی؟ ویل "خیر" ویل هیله من یم چې الله به هم خیر درپېښ کړي. له نېکه مرغه په دې دښته کې یوه ونه ده چې مونږ ورته "دارو پاڼې" وایو. که د هغې څو پاڼې وتکول شي او په اوبو کې وخوټول شي بیا ترې نرمه پټۍ جوړه او په خوږ سترګې کېښودل شي نو رغېږي.

بیا یې وویل: که شپه نه وای او زه ستړی نه وای ځکه تیاره ده او لاره لیرې ده نو ما همدا اوس درته دا پټۍ جوړوله. "دارو پاڼې" ونه کوهي سره نږدې ده ډېره پخوانۍ او ګڼه ګوره ونه ده. دوه ښاخونه لري چې د یوه ښاخ پاڼې

يې د سترګو درمل دي او د بل هغه يې د مېرګو او بې هوشۍ درمل دي. سبا به پټۍ درته چمتو کړم.

د کوچي لور چې دا خبره واورېده سم د واره يې وويل: اې پلاره، چې چاره لري نو همدا نن شپه يې چاره وکړه، سبا ته يې مه پرېږده مېلمه د الله دوست دی. مور مېلمه په درد اوکړاو کې نه شو پرېښودای. موږه ډېرې سړې تودې ليدلې دي نو ډېر زغم لرو خو ښاريان نازک وي. ليرې لاره په همت سره رانږدې کړه او د شپې تياره د انسان دوستۍ په رڼا روښانه کړه، ستا ستړيا هم د دې ځوان تر درد ډېره نه ده. د درد درملنه سباته پرېښودای شي، خو پر تازه ټپ بايد ژر پټۍ کېښودل شي. که ته نه شې تلای نو زه به ونې ته لاړه شم. د صحرا نجلۍ له تياري څخه نه وېرېږي.

پلار چې کله د لور زاري واورېده نو د ښېګڼې مينه ورسره پيدا شوه، مخکې له دې چې خوراک خښاک وکړي، پاڅېده او ويې ويل: "لورې چې داسې ده نو پلار د کار لپاره تر لور ډېر وړ دی." کڅوړه يې راواخيسته او په تونديء د "دارو پاڼې" ونې خوا ته وخوځېد. د سترګو د درملو ښاخ ته وخوت او يو موټی پاڼې يې ترې راوشکولې

او په کڅوړه کې یې واچولې او بېرته راغی. د کوچي لور سمدواره پاڼې په هاونګ کې وټکولې لږې اوبه یې پکې واچولې ویې خوټولې بیا یې ښې نرمې کړې د هډوکي د مغزو په غوړو کې یې واغږلې مرهم یې ترې جوړ کړ او د "خیر" په سترګو یې کېښودل په پاک ټوکر یې وتړلې نو تر لږ ساعت کېناستو وروسته مېلمه ویده شو.

کوچي مشر لارښوونه وکړه چې باید پنځه ورځې د "خیر" په سترګو همداسې پټۍ تړلې وي. او په دغو ورځو کې یې لور ته د "خیر"خدمت او ساتنې سپارښتنه وکړه. په پنځمه ورځ یې ترې ټوکر پرانیست پټۍ یې ترې لیرې کړه. "خیر" سترګې وغړولې نو د لومړي ځل لپاره یې خپل ژغورونکي ولیدل. د دعا لاس یې ورته پورته کړل او د الله شکر یې وویست. کوچي مشر او کورنۍ یې د مېلمه د سترګو په رغېدا خوشاله شول؛ خو تر ټولو د کوچي لور ډېره خوشاله وه، ځکه چې هغه د "خیر" د ژغورنې لامل ګرځېدلې وه او دې ورته خوند ورکاوه چې یو انسان یې له مړینې او ړندېدا څخه ژغورلی دی او په نړۍ کې تر ښه والي او ښېګڼې غوره بل هېڅ نه شته.

"خیر" چې د خپلو سترګو له تېونو په لومړیو ورخو کې وبربدلی و، پوښتنه یې وکړه: "پلار جانه، تاسو څنګه د هغې ونې د پاڼو پر خواصو پوهېدئ؟" هغه وویل: څنګه؟ د وګړیو له تجربو. اړ انسان هره وسیله تجربه کوي او نوي څېزونه زده کوي. که موږ د ونو بوټو، ځېلو او ګلانو، وښو او ګیاګانو او اغزیو په خاصیتونو پوه نه شو نو څوک به پرې پوهېږي؟ د ښار وګړیو ته خو طبیب او درمل پیدا کېږي نو د دې څېزونو پروا نه لري، خو زموږ پلرونو چې په دښتو کې ژوند کاوه د دې ناپېژندلو نعمتونو په ډېرو خواصو پوهېدل او یو تر بله به یې ښودل.

کله کله چې له تورو توتانو لاسونه رنګ اخلي او تر څو ورځو پورې په هېڅ ډول مینځلو نه ځي ښاریان نه پوهېږي چې څه وکړي خو موږ پوهېږو چې که د هماغې ونې شنې پاڼې وټکول شي او لږې اوبه ورسره ګډې شي، بیا پرې لاس ومینځل شي لږ ځګ کوي او د توتانو رنګ سمدواره لمنځه وړي. موږ ته دا څېزونه ډېر ساده ښکاري، خو چې څوک پرې نه پوهېږي نو حیرانېږي.

"الله د هرې ناروغۍ درمل پيدا کړي" دا دښتې او صحراوې له دارو درملو ډک دي. هېڅ ښاخ. پاڼه او بوټي نه شته چې يو خاصيت ونه لري، خو يوازې انسان ته اړتيا لري چې هغه وپېژني او د اړتيا پر مهال يې وکاروي. دا تجربه ما هم له خپل پلار زده کړې ده او هغه هم له خپلو پلرونو زده کړې وه، خو خوشاله يم چې دې درملو ښه اغېز درلود. ډېر شيزونه شته چې تر اوسه يې مور نه پېژنو خو د دې پاڼو پر خاصيت پوهېدم.

"خير"شکر وويست او له هماغې ورځې يې له ځان سره ژمنه وکړه چې تر کومه يې له لاسه کېږي او الله ته منظوره وي نو د دې کورنۍ خادم به وي ځکه د همدغې کورنۍ په هوسيله يې سترګې ببرته رغېدلې وې.

کوچي مشر هم د هغه په پالنې خوشاله و. "خير" هم د هغوی د کورنۍ د يوه غړي په څېر ورسره ژوند کاوه په ټولو کارونو کې يې ورسره مرسته کوله. په يوه دسترخوان به يې ورسره ډوډۍ خوړله او هره ورځ به د کوچي مشر او د هغه له مزدورانو سره دښتې ته وت او رمه به يې ورسره څروله، ځکه نو ورځ تر ورځ هغوی ته ګرانېده.

کله چې ټولو سره ګډ ژوند وکړ او مینه یې سره زیاته شوه نو رازونه یې سره ګډ کړل. "خیر" هم ورو ورو د خپلې تندې د اوبو د اخیستلو او د کانو ورکولو او د "شر" د بې نیاوۍ او خپلې ړندېدا کیسه په ډاګه کړه. او دا یې هم ثرګنده کړه چې په ټوله نړۍ کې پرې د کوچې لور ډېره ګرانه ده.

کوچې مشر د "خیر" په احساس پېژندنه ډېر خوشاله شو د نورې کورنۍ غړونو ته یې هم د "خیر" کیسه ورسېده نو پر ټولو ګران شو. ټولو د "خیر" ښېګڼې لیدلې نو د ټولو په زړونو کې یې ځای نیولی و؛ خو یوې پېښې "خیر" ډېر کړاوه.

خير او د کوچي لور

څومره چې "خير" د کوچي مشر په کورنۍ کې پاتې کېده نو د کوچي د لور په ښېګڼو مينېده، سره له دې چې د کوچي لور ته يې نه ورکتل خو د هغې کړه وړه يې ډېر خوښېده "خير" په ځان لږ لږ پوه شو چې مين شوی دی، او د دغې نجلۍ له مېړتوبه، بلکه ښه نېکمرغي نه ګڼي؛ خو له ځان سره يې سوچ کاوه چې هغه چيرې او دغه نېکمرغي چېرته!

خپل زړه يې نه شو کابو کولای او د کوچي له لور سره د واده هيله يې له مغزو نه شوه ويستلای نو له ځان سره يې سوچ کاوه چې:

نيست ممکن که اين چنين دلبند

با چو من مفلسې کند پيوند

دختری را بدین جمال و کمال
نتوان یافت بی خزینه و مال
من که نانی خورم به درویشی
کی نمهم چشم خویش بر خویشی

یو مهال "خیر" سوچ وکړ چې دا پیوند نه ښایي او د کوچي د لور د میړتوب هیله یې نه شي ترسره کېدای نو له خان سره یې وویل ښه به دا وي چې دا خبره یاده نه کړم او د نجلۍ مور و پلار خواشیني نه کړم. که هغوی په خپله په دې کار سلا هم وي خو ښایي د خپلوانو او قومیانو له خوا پرې یې هم غوسه راوپاروي.

"خیر" ډېر هوښیار ځوان و، چې هېڅکله یې د خپلې هوښیارۍ واګې د هیلو او احساساتو په لاس کې نه ورکولې. هغه پوهېده چې د لیلا او مجنون د مینې په څېر مینه یوه ناروغي ده او سالمه مینه هېڅکله د لېونتوب په څېر نه وي. هغه پوهېده چې د ښو عادتونو او ښېګڼو له امله پرې د کوچي لور زړه بایللی او که له هغې څخه لیرې وي نو پر ځای یې له بل چا سره مینه پیدا کېږي. نو له ځان سره یې پرېکړه وکړه، ښه به دا وي چې په یوه پلمه له دې

خایـه حـان وباسم او په بل ځای کې خپل پرخلیک ته انتظار وکړم.

د شپې چې کوچی مشر کړدۍ تـه راغـی "خـیر" وویـل: "ډېر وخت کېږي چې د یوې خبرې په اړه سوچ کوم او ډېر مې ځوروي غواړم چې درسره شریکه یې کړم."

کوچي وویـل: هرڅه چې دې په زړه دي ووایـه، چې څه وایې منل کېږي. موږ لُه تا څخه له ښېګڼې پرته بل څه نه دي لیدلي او ستا لپاره له ښېګڼې پرته نور څه نه غواړو.

"خیر" وویل: د زړه له کومې درڅخه مننه: خو هغه څه چې زه یې ویل غواړم دا دي چې زه ستاسو په لاسو ژوندی شوی یم، ستاسو کورنـۍ زه له مړینې، ړندېدا او درپدرۍ څخه ژغورلی یم. نو زه مو په خوله له مننې څخه ناتوانه یم او تر څو چې ژوندی یم نو ستاسو په یاد به ژوندی یم: خو څه وکړم زه هم انسان یم. له څه وخته راهیسې د قوم، خپلوانو ښار او کور سوچونو راخیستی یم نو اراده لرم چې لاړشم او هغوی ووینم. پوهېږم چې تاسې مېلمه پالنه خوښوئ او په ښېګڼه خوشالېږئ خو دا وېره راسره دد چې زما د احوال په نه لګېدو به مې ملګري وکړېږي. هېڅانه

پته نه شته چې زه چېرته یم، مړ یم که ژوندی! سره له دې چې ژوند مې دلته ډېر ښه تېرېږي، خو د کور ملګرو غم مې کړوي او داسې انګېرم چې یوازې یم. غواړم له تاسو هیله وکړم چې اجازه راته وکړئ چې سر له سبا خپل ښار و کور ته لاړشم. هیله لرم چې ماته دلته د خپلې مینې بخښنه وکړئ او راځخه خوښ واوسئ نور دلته زما پاتې کېدل ستونزمن دي. تاسو څه وایاست؟ زما واک ستاسو په لاس کې دی.

ټوله کورنۍ د "خیر" په تګ خواشیني شوه خو کوچي مشر فکر وکړ د کړدي له کونج سره یې خبرې پیل کړې او ورته وېې ویل:

اې ګرانه ښه او مهربانه ځوانه که ته دې د خپل زړه غوښتنه ومنې زه هېڅ نیوکه نه لرم د خپل واک څښتن یې، خو نه پوهېږم چې څه شي خپل ښار و کور درياد کړي دي؟ فرض مې کړه چې خپل ښار ته ولاړې او د "شر" په څېر د خپل یوه بل ښاري له لاسه وکړېدې او یا ونه کړېدې او څه مهال خوښ یې؛ خو دلته درته څه کم دي؟

ما چې هر څومره چزت وواهه، پوه نه شوم، چې ته څه شی خواشینی کړی یې، پرته له دې چې ته ځوان یې او ځان یوازې او ګوښه ګڼې. زه په دې خبره پوهېږم. زه هم یو مهال ستا په څېر وم. او که ته په پردېسۍ کې داسې ګڼې نو زه په خپله کورنۍ او قبیله کې همداسې شوی وم. د دې چاره هم کېدای شي. زه پوهېږم چې هرڅه دې زړه ته کېږي دلته شته دي او زما ټوله شتمني ستا په واک کې ده؛ خو په دې خواشینی یې چې ځان پردیس ګڼې او مېلمه او چې زما په ښځه او لور دې سترګې لګي نو باید څنډې ته شي او د پردیو غونډې ځان وګڼې؛ خو که زمونږ له کورنۍ سره دې اړیکه درلودای نو بیا به داسې نه وای.

اجاز راکړه چې ووایم د دې کړاو چاره هم کولای شم. پوهېږم چې زما لور ښه خواخوږې، لاسخوځې، پاک زړې او ځیرکه ده. بد خویه هم نه ده، که څه هم د ښاري نجونو غونډې مصنوعي ښکلا نه لري، خو یوازې ښکلا د هېڅ درد درملنه نه شي کولای. او که ښېګڼه نه وي نو د نړۍ ټولې ښکلاوې په دوو اوربشو نه ارزي. زه په نړۍ کې همدا یوه لور لرم نو له څ‌نه راته هم ګرانه ده او د هغې له کړو

وړو پوهېږم چې ته پرې ګران يې. که خوښه دې وي او زړه دې کېږي. زه خپله لور ستا په نامه کوم او ته به هم لکه زمونږ د خپلې کورنۍ په څېر زمونږ سره پاتې کېږې او ښه خوشاله ژوند به راسره کوې، نور څه وايې؟

اوس نو د "خير" وار ؤ، چې له خوشالۍ څخه وژاړي. د مينې اوښکې يې په سترګو کې وغړېدې او ځواب يې ورکړ: اې ګرانه پلاره ژوندی اوسې الله دې راته تل لره، چې زما چوپه خوله دې ښېرته کړه او زما له زړه دې د غم پېټی پورته کړ. هغه څه چې ډېر وخت زما په زړه کې وو، خو په خوله مې نه شو ويلای همدا وو. ما ځان کوچنی او کمتر ګاڼه ځکه هېڅ شتمني مې نه درلوده. خو ستا ګرانه لور خو ستا لور ده. او که دا خپلوي کېدای شي نو بيا خو مو زه ژوندی کړی يم، سترګې مو رابخښلې دي او نېکمرغه کړی مو هم يم.

پلار وويل: زه سبا يو ځل له خپلې لوره په دې اړه پوښتم نور کار خلاص دی. سبا ته پلار لور له مور سره راوغوښته او خبره يې رامنځ ته کړه. نجلۍ هم د مينې له اوښکو پرته

بل خواب نه درلود. د پلار لاس یې مچ کړ او ویې ویل: "پلاره..." نور یې هېڅ ونه شو ویلای.

پلار وویل: "ډېر ښه، چې خوښه مو ده نو ژر وواياست چې ځان کوئ" سمدواره کوچي مشر د واده تابيا وکړه او د کوچيانو له دود سره سم یې په خوشاله خوشالۍ د واده مراسم تر سره کړل او لور یې "خير" ته نکاح کړه. ورپسې کوچي د خپلې شتمنۍ، کور او نورو چارو واک هم "خير" ته وسپاره او خير وروسته له دې چې يوه ورځ یې هر څه ان سترګې هم بايللې وې بيا یې هر څه ترلاسه کړل او د کوچي له کورنۍ او خپلې ناوې سره یې ترو تازه او خوښ ژوند درلود.

"خیر" او ښېګڼه

یوه اونۍ وروسته چې غوښتل یې له هغې دښتې وکوچېږي او خپلې رمې بل ځای ته بوځي، وریاده شوه چې باید لاړشي او د "دارو پاڼې" ونې څخه یوه اندازه پاڼې وشکوي او هر چېرته یې له ځانه سره وګرځوي.

"خیر" له ځانه سره وویل لکه چې زما ړندې سترګې پر همدغو پاڼو ورغېدې ښایي یوه ورځ زما په لاس د یوه بل ناروغ درملنه وشي او د الله د نعمت شکر پرځای کړم. د نعمت شکر دا نه دی چې په ژبه ووایي: "د الله شکر" د نعمت شکر دا دی چې په هر څه چې پوهېږې د نورو خیر پکې ولټوې.

"خیر" ماښام مهال د ونې په لور لاړ، د ونې له پاڼو یې دوه کڅوړې ډکې کړې او د خپل سامان په منځ کې یې پټې خوندي کړې او هر چېرته به یې له ځانه سره ګرځولې.

همداسې وخت تېرېده چې يو ځل په خپلو ګرځېدو کې يوه لوی ښار ته ورننږدې شوي وو او همالته يې کړدۍ لګولې وې. "خير" د څه راکړې ورکړې لپاره ښار ته ورغلی و. په ښار کې يې واورېدل چې د هغه ښار د واکمن يوه لور ډېر کلونه د مرګو په ناروغۍ اخته ده او هر ډول دارو درمل چې يې کړي څه نتيجه يې نه ده ورکړې او ټول حکيمان او ډاکټران يې په درملنه نه دي بريالي شوي.

دا يې هم واورېدل چې د ليرېو او نږدې ښارونو ډېر ډاکټران د پانګې او دندې د ترلاسه کولو په هيله د واکمن د لور د درملنې لپاره د هغه دربار ته ورغلي دي. واکمن د هغوی په تګ راتګ ډېر ستړی شوی دی نو امر يې کړی دی چې اعلان وکړي: هر څوک چې د نجلۍ درملنه وکړه واکمن نجلۍ هم هغه ته نکاح کوي او هغه به د ښار د واکمن زوم وي، خو که هر څوک بې ځايه باتې ووهلې او د نجلۍ درملنه يې ونه کړی شوه نو خون يې په خپله غاړه دی. له هغه مهاله وروسته، چې دا شرط يې ايښی و څو کسه ډاکټران هم رټل شوي وو نو نور څوک د واکمن د لور د درملنې د دعوې زړورتيا نه شوه کولای يوازې هغو

ډاکټرانو زړه ټينګولای شو چې له ليريو ځايونو به راتلل او په خپله تجربه به يې ډېر ډاډ درلود. خو لاتر دغه مهاله د نجلۍ د ناروغۍ درمل نه وو پيدا شوی نو واکمن ډېر خواشينې و.

کله چې "خير" دغه کيسه واورېده نو سوداګرو ته يې وويل: "زه د واکمن د لور درملنه کولای شم." خو سوداګر و هغه ووېراوه او ويې ويل: "کېدای شي داسې خبره دې له خولې ونه ووځي. چې سر دې پرې کړي ځکه ډېرو مشهورو ډاکټرانو يې درملنه نه ده کړې.

"خير" وويل: "همدا زما کار دی. بايد واکمن ته خبر ورولېږم" ځرنګه چې ښاريان د دې خبر په وروړلو وېرېدل نو "خير" يو زوړ کليوال سړی دربار ته ورولېږه او دا پيغام يې ور ورساوه، چې: اې واکمنه! زه په دې ښار کې پردېس يم او نن تازه دې ښار ته راغلی يم، ستا د لور له ناروغۍ خبر شوی يم؛ خو د دې ناروغۍ درمل زما سره شته. زه چمتو يم که اجازه وکړې نو د لور درملنه دې کوم؛ خو په دې شرط چې په دې کار هېڅ بدله نه غواړم بلکې دا کار

یوازې د الله د خوښې لپاره کوم او که درملنه مې ونه کړای شوه نو فرمان خو ستا فرمان دی.

د پیغام له رسېدو سره سم واکمن امر وکړ چې "خیر" راولئ "خیر" یې دربار ته بوت. واکمن چې کله "خیر"ولید نو د هغه له حال، ساده ګۍ او ښېګڼو څخه پوه شو، پوښتنه یې ترې وکړه نوم دې څه دی؟

"خیر" وویل: نوم مې "خیر" دی.

نوم یې د واکمن خوښ شو او هغه یې د نېکمرغۍ فال وګاڼه نو ویې ویل: "هیله مند یم چې د کار پایله به دې هم خیر وي." وروسته یې هغه یوه محرم کس ته وسپاره او د نجلۍ هستوګنځي ته یې ولېږه.

"خیر" ننوت او ښکلې انځورې نجلۍ ته یې یو ځل ور وکتل. نجلۍ د سردردۍ له امله پرپوټ کاوه. ورته وویل شول چې له میرګو څخه دا سخته ده چې نجلۍ ته د بې سدۍ له هرې حملې وروسته څو ورځې پرلپسې خوب نه ورځي او د بې خوبۍ له امله ورته سردردي پیدا کېږي نو ناروغي یې هم زیاتره د دې بې خوبۍ له امله ده.

"خیر" وویل: د الله په مرسته هغه له دې ناروغۍ ژغورم. بیا یې وویل اور راوړئ د اوبو یو لوښی او څه بوره هم راوړئ. بیا یې خپله غوټه چې هماغه "دارو پاڼې" وې، راوسپړله او د خدمتګارانو په مخکې یې هغه پاڼې له بورې سره په اوبو کې وخوټکولې او شربت یې ترې جوړ کړ. له سړېدو سره سم یې یوه پیاله له شربت انځورې نجلۍ ته ورکړ.

نجلۍ شربت وڅښه لږه شیبه لا نه وه تېره چې سردردي یې کراره شوه. سر یې پر بالښت کېښوده او په کرارۍ سره ویده شوه. حاضرینو "خیر" ته دعا وکړه او ویې ویل چې له ډېره مهاله راهیسې انځورې نجلۍ داسې په کرارۍ خوب نه دی کړی. "خیر" وویل چې نجلۍ باید راویښه نه کړی شي تر څو په خپله راویښه شي. او که بیا ورته سردردي پیدا شوه نو هغه دې راخبر کړی شي. د خپل کور پته یې ورکړه او په خوشالۍ سره کورته ستون شو.

نجلۍ د نورو ورځو په پرتله ډېره ویده شوه، خو چې راویښه شوه نو سردردي یې نه درلوده او خوړو ته یې اشتها راغلې وه. سمدواره یې دا خبر واکمن ته ورساوه.

واکمن له ډېرې خوشالۍ څخه يېلې پښې د لور پوښتنې ته ورغی. د الله شکر يې پر ځای کړ او ويې ويل: اوس نو زما په خوشالۍ کې څه کم نه دي او الله دې "خير" ته نېکه بدله ورکړي. بيا دربار ته لاړ او پر وزيرانو يې زېری وکړ.

د الله کړه وو، د يوه وزير د لور سترګه هم له څه وخت راهيسې خوږ شوې وه چې نيم ليدل يې له لاسه ورکړي وو. وزير له ځانه سره وويل ښايي داسې کس زما د لور د سترګو درمل هم ولري. په پوښتنه پوښتنه يې د "خير" د هستوګنځي پته ومونده ورپسې لاړ. "خير" ته يې بلنه ورکړه که وکولای شي چې د لور د سترګو درملنه يې وکړي او له واکمنه چې يې څه غوښتي له ده يې هم وغواړي.

"خير" د وزير غوښتنه ومنله، څو ورځې وروسته د وزير کره ورغی چې د لور د سترګو درملنه يې وکړي.

خو د واکمن لور د خپلې رنځورۍ او ناروغۍ د ورځو داستان له خپلو نږدې کسانو څخه واورېده. يوه ورځ وروسته يې په پټه خپل پلار ته پيغام ورواستاوه او ورته ويې ويل: "اې پلاره! اورېدلي مې دي چې زما د درملنې لپاره دې شرطونه ايښي وو او په هغو شرطونو دې څو

کسان کړولي دي. اوس نو چې "خیر" زما درملنه کړې،ده نو نیاو دا دی چې د نورو شرط هم ومنې تر څو وګړي پوه شي چې زمونږ د ښار واکمن نیاومن دی او ونه وایي چې کله یې هیله تر سره شوه نو د ښېګڼې ارزښت یې ونه پېژانده.

حاکم ومنله او ویې ویل: "باید همداسې وي" او سمدواره یې په خیر پسې څوک واستاوه. استازي خبر راوړ چې "خیر" د وزیر کره دی. هلته پسې هم استازی ولاړ. استازی داسې مهال ور ورسېد چې "خیر" د وزیر د لور د سترګې درملنه په درملو او پانو سره کړې وه او کورنۍ یې له خوشالۍ خندېدل.

د واکمن فرمان یې ورورساوه او "خیر" یې دربار ته راوست وزیر ورسره هم راغی او د خپلې لور داستان یې تېر کړ.

واکمن "خیر" ته وویل: اې نېکه او ښاغلیه ځوانه! ما د خپلې لور د درملنې لپاره شرط درلود چې وګړیو هغه ته د رسېدو لپاره سرونه ماتول. اوس نو ته په دې کار چې ودې کړ د لویې جایزې وړ یاست. تا لومړۍ وویل، چې اجوره نه غواړې او یوازې د الله د خوښې لپاره ښېګڼه کوې: خو زه

هم باید په خپله ژمنه وفا وکړم او په خپله نجلۍ هم غواړي چې د ښېګڼې قدر کوونکې وي، نو ته څه وایې؟

وزیر د خبرو اجازه وغوښته او ویې ویل "خیر" زما د لور درملنه هم کړې ده نو پر ما هم ډېر حق لري نو زه هم باید هر څه چې د "خیر" خوښه وي او واکمن یې غوره وګڼي د "خیر" حق ادا کړم.

"خیر" وویل: د الله شکر پر ځای کوم، زما نوم "خیر" دی او زما کار هم د خیر له چارو پرته بل څه نه و. ستا پر شرط پوهېدم او د وزیر ژمنه مې هم اورېدلې وه. خو ما د خپل ژوندانه پور ادا کړی او له دې پرته مې بل کار نه دی کړی. زه هم یوه ورځ ړوند شوم او په همدې درملو یې زما درملنه وکړه او له ما یې هېڅ ونه غوښتل تاسو اوس د خپلو لوڼو د ودونو او زما د زوموالۍ خبرې کوئ خو زه نه پوهېږم چې څه ووایم. که رښتیا ووایم نو اوس زما ژغورونکې زما په کور کې ده او زما مېرمن ده او زه په دې خوښ نه یم چې له هغې پرته بله مېرمن هم واده کړم.

واکمن وویل: "خیره!" ستا پر مړانه شابسی وایم خو زه باید پر خپله وینا عمل وکړم. وزیر هم ستا د ښېګڼې بدله

درکول غواړي نو ته زمونږ د نېکۍ د ردولو حق نه لرې. یا زما زوم شه یا وو ایه چې پر خپلې وینا څنګه عمل وکړم. زه د خپلې لور واک تا ته درسپارم او تا د ځان شلاکار جوړوم او هر څه چې وایې نو زه یې منم.

وزیر وویل: زه هم د خپلې لور واک "خیر" ته ورکوم او هر څه چې دی وایي په سر سترګو یې منم.

یوه ورځ زمونږ د بلنې ورځ وه او نن د ښېګڼې د بدلې ورځ ده نو "خیر" باید زمونږ خوشالي بشپړه کړي.

"خیر" وویل: چې داسې ده نو زه باید له دواړو نجونو سره په یوه غونډه کې خبرې وکړم او بیا نو د خپلې غوښتنې په اړه درته خپله رایه ښکاره کړم.

واکمن وویل: له "خیر" څخه له نېکۍ او ښېګڼې پرته د بل څه تمه نه لرم "خیر" چې هر څه غواړي او هر څه کوي هماغسې دې وشي. دواړه نجونې دې له "خیر" سره مخامخ کړی شي.

کله چې یې د واکمن او وزیر لونه له "خیر" سره یوازې پرېښودې، "خیر" د خپل ږوند تانه، د خپلې رغېدا او د کوچې په کور کې د خپل ژوندانه او د کوچې له لور سره د

خپلې مينې داستان هغو ته تېر کړ او ويې ويل: "زه د يوه نارينه لپاره يوه مېرمن خوښوم او زما مېرمن د کوچې لور ده. هرو مرو لکه چې هغې نجلۍ پر ما پورې زړه تړلی و نو تاسو هم په چا پورې زړونه تړلي دي. زه داسې نه ګڼم چې تر اوسه مو په دې اړه سوچ نه وي کړی. نو د هغوی نومونه ماته ووایاست چې همدا نن مو هیله ترسره شي."

نجونو له خپلو ښاريانو څخه د دوو کسو نومونه په ګوته کړل.

"خير" ببرته واکمن او وزير ته ورغی او ويې ويل: تاسو د نجونو واک ماته راکړی؟

واکمن او وزير وويل: "هو همداسې ده. واک مو درکړی او پر خپله خبره ولاړ ياستو."

"خير" وويل: چې داسې ده نو زه دا دواړه نجونه دې دوو کسانو ته چې پر دې کاغذ يې نومونه کښل شوي نکاح کوم.

واکمن او وزير وويل: مبارک دې وي. کاغذ يې تری واخيست او په خپله ژمنه ودرېدل. په هماغې ورځې يې د واده مراسم جوړ کړل او نجونې يې په خوشاله خوشالۍ سره

خپلو خوښو کړو مړونو ته واده کړې. بیا واکمن وویل: کار لا پای ته نه دی رسېدلی. موږ په خپله کابینه کې داسې پاک زړی او خیر غوښتونکي کس ته اړتیا لرو، تر اوسه دې چې هر څه وویل د نورو لپاره وو، د ځان لپاره باید هم څه وغواړې. زه غواړم چې زما سلاکار واوسې او زموږ ښار ستا له خیر ښېګڼې څخه برخه من وي.

"خیر" وویل: د واکمن نېکي نه ردوم.

واکمن او وزیران خوشاله شول، وروسته خیر په هماغه ښار کې پاتې شو او د واکمن په دربار کې به یې د خیر ښېګڼې رایه ورکوله او ورځ په ورځ به محترم او ګرانېده. د کوچني کورنۍ هم د پیل شوې خیر ښېګڼې له امله ډېره خوشاله وه او ښه ژوند یې تېراوه.

خیر و شر او د کار پایله

"خیر" د "شر" داستان او خپلې ځان پېښې واکمن ته ویلې وې. د الله کړه وو یوه ورځ چې واکمن او وزیران له "خیر" او کوچې مشر او نورو ملګرو سره له ښاره د باندې یوه بڼ ته تلل، "شر" هم له هماغه ښاره تېرېدونکی و، چې خیر په کوڅه کې وپېژانده. یو کس یې وګوماره چې په "شر" پسې شي او ځای یې معلوم کړي. اوامر یې ورته وکړ، چې سبا هغه دربار ته راولي. له "خیر" پرته بل هېچا "شر" نه پېژانده.

سبا په "شر" پسې ورغی، ورته ویې ویل چې ته واکمن دربار ته غوښتی یې. "شر" چې د "خیر" د کار له پایلې خبر نه و، په منظم لباس کې دربار ته راغی او ډېر په ادب امر ته منتظر ودرېد.

"خیر"د واکمن او نورو برخه والو په مخکې "شر ته وویل: رامخکې شه خپل نوم او دنده دې ووایه.

"شر" وویل: نوم مې مبشر سفري دی او دنده مې پېرل پلورل دي.

"خیر" وویل: دا د درواغو نوم دې لیرې وغورځوه او خپل اصلي نوم دې ووایه.

"شر" وویل: بل نوم مې نه شته. همدغه مې نوم دی چې ومې وایه.

"خیر" وویل: اوس له خپل نامه منکرېږې او داسې ګڼې چې ستا د عمل بدله هېره شوې ده؟ زه تا ښه پېژنم، ستا نوم "شر" دی او دنده دې هم له شر پرته بل څه نه ده. هغه ورځ دریاده ده چې په دښته کې دې خپل ملګری خیر ړوند کړ او دوه کاڼي دې ترې واخیستل. هغه دې ترې پرېښود او ترې لاړې؟ هغه دوه کاڼي دې څه کړل؟

"شر" چې کله دا واورېدل نو هېښ پېښ پاتې شو او له وېرې پرې لړزه راغله بې پامه په دام کې ونښت د انکار زړورتیا یې نه درلوده. نو بې واکه یې وویل: سمه ده ځار شم زه "شر" یم. په خپله شر، خو هغه کاڼي ما ته په خپله

خیر راکړل او تر اوسه راسره دي. تر اوسه مې په جیب کې دي. ومې ساتل چې یوه ورځ یې هغه ته بېرته ورکړم. ما بدکار نه دی کړی. "خیر" درواغ ویلي زه د هغه له ړندېدا نه یم خبر. هغه په خپله زما څخه جلا شو او زه یې یوازې پرېښودم او لاړ. زه له هغه هېڅ خبر نه یم او بیا مې ونه لیده.

"خیر" وویل اې بې انصافه بیا دې هم درواغ وویل او خپله بدي او ټیټ همتي دې څرګنده کړه. زه چې له تا سره ګرځېږم هماغه خیر یم ښه راوګوره!

"شر" په ځیر ځیر د "خیر" سترګو ته ور وکتل، ویې پېژانده له وېرې یې بدن په لړزه شو او ویې ویل: آه خیره! ما وبخښه. ما بد وکړل او نن پوه شوم چې ښه او بد هېڅکله نه هېرېږي. زه ډېر بد چاری وم خو وروسته پښېمانه شوم. په خپله مې هم ځان بد ایشي. نوم مې ځکه بدل کړ. اې "خیر" ته مې وژلی شې او د بدۍ غېږ راڅخه اخیستی شې، خو ما مه وژنه. زه نور بدچاری نه یم. خیره! پر ما ولورېږه. زه بدمرغه سړی یم.

"خیر" وویل: هو زه کولای شم تا ووژنم خو نه دې وژنم د بدۍ غېچ درڅخه هم اخیستی شم او په سولې کولای دې شم؛ خو نه یې کوم. زه دې بخښم، خو خپل عمل دې نه بخښي او د عمر تر پای پورې دې کړوي او د عمر تر پای پورې به شرمنده یاست. یوازې همدومره مې غوښتل چې پوه شې نور درسره کار نه لرم، خو غوره دا ده چې له دې ښاره لاړ شې ستا د پند لپاره همدا یوه لیدنه بس ده لکه چې تا نور زما لیدل نه غوښتل زه دې هم نور لیدل نه غواړم. ځه!"

"شر" شرمنده، وېرېدونکی او لړزان له درباره ووت، سر یې ټیټ نیولی و او لاړ.

"خیر" یوازې غوښتل چې "شر" ته خپلې بدې وریادې کړي او راوینښ یې کړي، خو پر کړولو یې خوښ نه و. خو یو کوچې، چې هلته و او د "خیر" او "شر" پر کیسه هم خبر و، کله چې یې "شر" ولید نو وینه یې وخوټېده نور یې ځان کابو نه کړی شو. په "شر" پسې وروسته روان شو او له ښاره د باندې یې هغه ته د خپل عمل سزا ورکړه. کاڼي یې ورنه له جیبه څخه راوویستل، راغی او "خیر" ته یې وویل:

اې خیره! زړه مې غواړي چې دا دواړه کاڼي چې ستا خپل مال دی د یادګار لپاره له ځان سره وساتې. "شر" ته هم د خپل عمل سزا ورسېده."

"خیر" وویل: هو حلال مال خپل ښتن ته بېرته رسېږي، خو له ښېګڼې څخه هېڅ غوره یادګار نه شته. زما سره اوس داسې ډېر کاڼي شته هغه مې تا ته وبخښل. ما "شر"هم بخښلی و. تا هم بخښم. د "خیر" چلند دا دی:

"ښېګڼه له ټولو سره، بدي له هېچا سره."

په سل ګونو کلونه تېر شول خو د خیر و شر کیسه یوه داسې کیسه ده چې نه هېرېږي.

PROPERTY OF ACKU 11277

PROPERTY OF ARIC Established 1988